

MILJÖ- OCH KLIMATAMBITIONER I STADSUTVECKLINGEN

Inventering av styrdokument

2018-05-04
Camilla Carlén

I Innehåll

I	Ett samlat styrdokument för Nacka kommuns miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen	3
1.1	Bakgrund.....	3
2	Inventering.....	3
2.1	Översiktsplanen för Nacka kommun, 2012.....	3
2.2	Miljöprogrammet 2016–2030	4
2.3	Vision Nacka stad	4
2.4	Riktlinjer för hållbart byggande.....	5
2.5	Klimatprogrammet	6
2.6	Dagvattenstrategi.....	7
2.7	Grönytefaktor	7
2.8	Avfallsplan 2020	8

I **Ett samlat styrdokument för Nacka kommuns miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen**

I.1 **Bakgrund**

Det har framträtt ett behov av att samla kommunens miljö- och klimatambitioner i ett gemensamt styrdokument för kommunens stadsutveckling i hela Nacka. Styrningen riskerar att bli otydlig och mindre effektiv när frågan hanteras i flera olika styrdokument där det också framgått att de styr på olika sätt.

I kommunens stadsutveckling behöver fler faktorer beaktas så som grönytefaktor vid markanvisning, riktlinjer för hållbart byggande, energieffektivisering, parkeringsstrategi, ekosystemtjänster, cykelstrategi med mera.

I stadsutvecklingen i hela Nacka innefattas flera områden och således flera enheters samarbete. Syftet med ett samlat styrdokument för kommunens miljö- och klimatambitioner är att det ska bli enklare översikt, samma riktning och effektivare för tjänstemännens som arbetar med stadsbyggnadsprojekten. Syftet är också att tydliggöra kommunens arbete gentemot kommuninvånare.

2 **Inventering**

Här sammanfattas de styrdokument som använts mest av i framtagandet av miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen.

2.1 **Översiktsplanen för Nacka kommun, 2012**

Nuvarande plan antogs år 2012 men det sker år 2018 en revidering utav den. Översiktsplanen ska vara vägledande för kommunens framtida utveckling. Översiktsplanen visar kommunens viljeriktning och ska skapa tydliga spelregler för kommuninvånarna och marknadens aktörer, utan att hindra den flexibilitet som är nödvändig i en dynamisk region. Kommunens vision, öppenhet och mångfald, ska genomsyra både planarbetet och den färdiga planen. Målet ”Ett hållbart Nacka” är en sammanfattning av översiktsplanens övergripande mål. Begreppet hållbar utveckling innefattar ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet och arbetet handlar till stor del om att balansera mellan olika krav där allt inte är möjligt samtidigt.

Översiktsplanens utmaningar:

- Ett effektivt och klimatanpassat transportsystem
- En attraktiv och hållbar byggd miljö
- Värna natur och vatten för rekreation och biologisk mångfald
- Mångfald och trygghet i livets alla skeden
- Starkt näringsliv, bra handelsutbud och gott om mötesplatser i hela Nacka
- Ett regionalt tänkande i planeringen

Översiktsplanens stadsbyggnadsstrategier:

- Skapa en tätare och mer blandad stad på västra Sicklaön
- Kompletta transportsystem med tunnelbana till Nacka
- Utveckla Nackas lokala centra och deras omgivning
- Planera, förvalta och utveckla den gröna och blå strukturen

2.2 Miljöprogrammet 2016–2030

Miljöprogrammet antogs år 2016. Sverige har 16 nationella miljömål som ska genomsyra miljöarbetet i hela det svenska samhället. Inriktningen är att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de flesta av de stora miljöproblemen är lösta. Av de 16 målen har kommun valt ut sex områden som är mest angelägna att förbättra för att kunna skapa attraktiva livsmiljöer i hela Nacka, vilket är ett av kommunens övergripande mål. År 2014 antog kommunfullmäktige därför sex lokala miljömål för kommunen, med tillhörande preciseringar och etappmål. Miljömålen spänner över alla typer av verksamheter i kommunen. Det berör alla kommunala nämnder och enheter, medarbetare, fristående utförare, företagare, ideella krafter och alla Nackabor.

I miljöprogrammet har varje miljömål försetts med indikatorer och tidsatta målnivåer. Med hjälp av indikatorerna följer kommunstyrelsen upp hur arbetet mot att nå miljömålen fortlöper. Resultaten av miljömålsarbetet följs upp årligen av kommunstyrelsen och redovisas i kommunens årsredovisning. Indikatorerna utvärderas och revideras vid behov under dessa 15 år som programmet gäller.

Miljöprogrammet har sex miljömål som ska uppnås till 2030:

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Giftfri miljö
- Rent vatten
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv

2.3 Vision Nacka stad

Kommunstyrelsen har 2013 antagit visionen som ska vara vägledande när kommunen bygger stad på västra Sicklaön. Cirka 5 000 nackabor har bidragit till visionen om framtidens Nacka stad, området på västra Sicklaön där det ska byggas 14 000 bostäder och tunnelbana. Resultatet av dialogen sammanfattas i visionen Nära och nyskapande:

- Här är det nära till allt – mötesplatser, natur och kultur – stadens puls, lugna platser och varandra
- Här är det enkelt att leva och arbeta – att gå, cykla och åka kollektivt

- Här får du möta det oväntade – en mångfald av arkitektur, uttryck och människor – med ett aktivt liv mellan husen
- Här skapar vi en levande och hållbar stad för alla – där det kuperade landskapet, vattnet och platsens historia ger staden karaktär
- Här utvecklar vi staden i samspel med andra – tänker nytt, långsiktigt och innovativt.

2.4 Riktlinjer för hållbart byggande

Riktlinjer för ett hållbart byggande antogs år 2012. Syftet med riktlinjerna är att öka hållbarheten i stadsbyggnadsprojekten samt underlätta uppföljning av prioriterade hållbarhetsområden. Riktlinjerna är också tänkta att användas i alla typer av stadsbyggnadsprojekt, dock inte i framtagandet av enkla planer.

Riktlinjerna ska inte uppfattas som krav gentemot exploatören, utan fungera som en motivation och ett förtydligande av Nackas hållbarhetsambitioner. Grundtanken är att riktlinjerna ska vara ett stöd för både exploatören och kommunens tjänstemän när det gäller att få fram konkreta åtgärder för hållbart byggande. Riktlinjerna ersätter självklart inte lagstiftningen på området, utan är tänkt som ett komplement.

Riktlinjerna innehåller 12 målområden. Till varje målområde finns en förslagslista på åtgärder/indikatorer som kan användas för att uppfylla målet. Det är viktigt att listan är flexibel, och att de åtgärder man väljer tas fram i dialog med exploatören. En viktig utgångspunkt är att exploatörens eget hållbarhetsarbete ska kunna kugga in i kommunens ambitioner.

Målområden:

- Hållbart resande
- Rum för verksamheter, blandad bebyggelse och mötesplatser
- Anpassning till framtida klimat
- Dagvatten som renas och infiltreras
- Energieffektivt och sunt byggande
- God ljudmiljö
- Levande kulturmiljö
- Hållbar avfallshantering
- Effektiv mark- och resursanvändning
- Nära till skola, fritid, idrott och kultur
- Nära till grön- och vattenområden av god kvalitet

2.5 Klimatprogrammet

Klimatprogrammet antogs år 2014 och består av en strategi och en handlingsplan. Syftet med kommunens klimatprogram är att skapa en strategi för hur Nacka ska bli mer klimatsmart och bidra till regionala, nationella och internationella mål inom området. Nackas styrprinciper och värdegrund ligger till grund för klimatprogrammet. Klimatprogrammet ligger även i linje med kommunens översiktsplan där planen visar på vikten av att bygga tätt och kollektivtrafiknära. Den betonar också vikten av att satsa på bra och resurseffektiv kollektivtrafik samt att prioritera gång- och cykeltrafik.

Utöver översiktsplanen finns ytterligare några styrdokument som är viktiga ur ett klimatperspektiv. Genom att arbeta i enlighet med kommunens cykelplan skapar Nacka förutsättningar för en cyklande befolkning. I riktlinjer för hållbart byggande förtydligar Nacka sina hållbarhetsambitioner, detta skapar möjlighet för energieffektivt byggande. Avfallsplanen är ett annat redskap som ger goda möjligheter att minska klimatpåverkan. När kommunen arbetar fram nya policys är det viktigt att klimataspekten beaktas. Kommunen har också arbetat aktivt med energieffektivisering i kommunens egna fastigheter. I den framtagna energieffektiviseringsstrategin framgår ett antal åtgärder för att driftsoptimera och i kommunen finns både inriktningsmål och mätbara mål som relaterar till en minskad klimatpåverkan.

Målen:

- Utsläpp av växthusgaser per person ska minska med 15 % till 2020 och 30 % till 2030. Basår 2011.
Förutsättningen för att få detta är att utsläpp från resor och transporter samt energianvändningen minskar. Därför är målnivåer framtagna inom dessa områden:
- Utsläpp av växthusgaserna person från transporter ska minska med 25 % till 2020 och 45 % till 2030. Basår 2011.
- Utsläpp av växthusgaser per person från energianvändning (bebyggelse o lokaler) ska minska med 15 % till 2020 och 30 % till 2030. Basår 2011.

Strategi:

- Minskat utsläpp av växthusgaser från resor och transporter
- Effektiv energianvändning och omställning till förnybart
- Klimatmedveten konsumtion

Strategierna i programmet utgår från resultatet av den klimatanalys som genomfördes under hösten 2013. Den visar att kommunen har störst möjlighet att bidra till minskad klimatpåverkan genom att stärka sitt arbete inom nedanstående områden.

Områden att satsa på enligt programmet:

- Resor och transporter
- Energianvändning i bebyggelse och lokaler
- Konsumtion (upphandling och avfall)
- Samhällsplanering

2.6 Dagvattenstrategi

Dagvattenstrategin antogs år 2008 och revideras 2018 och ska tydliggöra kommunens och VA-huvudmannens gemensamma vägval för att stödja en hållbar dagvattenhantering och klimatanpassning. Strategin gäller för samtliga under kommunens inverkan som berör dagvattenhantering, god vattenstatus och översvämningsskydd.

Strategin ska vägleda vid planering av ny bebyggelse och vid utbyggnad av allmänna anläggningar, både inom och utanför det så kallade verksamhetsområdet för dagvatten

Dagvattenhanteringen utgår från tre huvudsakliga utmaningar:

- Översvämningar av bebyggd miljö i samband med normal nederbörd.
- Översvämningar av bebyggd miljö i samband med extrem nederbörd.
- Föroreningspåverkan på sjöar, kustvatten och grundvatten.

Utifrån de tre huvudsakliga utmaningarna har dagvattenstrategin fem strategiska inriktningar som ska stödja arbetet med att utveckla Nacka.

1. Kommunen arbetar aktivt för att nå god kemisk och ekologisk status i sjöar och kustvatten.
2. Kommunen har en fullgod funktion i dagvattensystemet i hela kommunen.
3. Kommunen är ett enat team som ser till att det i bebyggelseplaneringen skapas förutsättningar för en hållbar dagvattenhantering och klimatanpassning.
4. Kommunen skapar funktionella, innovativa, gestaltade dagvattenlösningar som får ta plats i det allmänna rummet.
5. Kommunen verkar för att byggherrar, fastighetsägare och verksamhetsutövare hanterar sitt dagvatten på ett hållbart sätt.

2.7 Grönytefaktor

Grönytefaktorn antogs år 2016 och har som mål att nå grönytefaktor om minst 0,6 på kvartersmark i Nacka stad. Grönytefaktorn ska i ett första skede tillämpas på kvartersmark, både på privat och kommunägd fastighetsmark. Grönytefaktorn blir tillsammans med förslaget i den tematiska grönkartan ett viktigt verktyg för

att upprätthålla och skapa förutsättningar för goda boendemiljöer, främja folkhälsa samt säkerställa biologiska funktioner och värden. Syftet är att grönytefaktorn ska bidra till att skapa mångfunktionella gröna ytor genom att kombinera åtgärder för att främja ekosystemtjänster inom dagvattenhantering och bland annat biologisk mångfald.

Grönytefaktorn har utformats efter fem kategorier av ekosystemtjänster:

1. Sociala värden
2. Dagvattenhantering
3. Biologisk mångfald
4. Lokalklimat
5. Luftrening

2.8 Avfallsplan 2020

Avfallsplanen 2020 antogs år 2014 och reviderades 2018. Avfallsplanen 2020 beskriver hur Nacka kommun ska arbeta med avfallshanteringen fram till 2020. Syftet är därmed att minska mängden avfall och avfallets miljöpåverkan. I avfallsplanen 2020 har sex målområden valts ut som ska prioriterats under planperioden:

1. Förebygga uppkomst av avfall och nedskräpning
2. Öka återanvändningen
3. Öka andelen avfall till biologisk behandling och materialåtervinning
4. Avfallshanteringen är en naturlig del av den fysiska planeringen
5. Öka insamlingen av farligt avfall
6. Förbättra arbetsmiljön

Målet med avfallsplanen 2020 är att klättra högst upp på den så kallade avfallstrappan (avfallshierarkin) som grundar sig på EU-direktiv. Det högsta steget i den så kallade avfallstrappan är att skapa så lite avfall som möjligt för att minska användningen av jordens resurser och påverkan på miljön.

Öppenhet och mångfald

*Vi har förtroende och respekt för människors kunskap
och egna förmåga - samt för deras vilja att ta ansvar*

